

สืบสานศาสตร์พระราชาราช พัฒนาชีวิตด้วยเศรษฐกิจพอเพียง

คงศักดิ์ สายอร่าม^๑

ขออัญเชิญพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ซึ่งเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อจะได้ศึกษาเพิ่มเติม มีดังนี้

“... เมื่อปี ๒๕๑๗ วันนั้นได้พูดถึงว่า เราควรปฏิบัติให้พอมี พอกิน พอมีพอกินนี้ ก็แปลว่า เศรษฐกิจพอเพียงนั่นเอง ถ้าแต่ละคนมีพอมีพอกินก็ใช้ได้ ยิ่งถ้าประเทศพอมีพอกินก็ยิ่งดี และประเทศไทยเวลานั้นก็เริ่มจะเป็นไม่พอกิน บางคนมีมาก บางคนไม่มีเลย ...”

“...ขอให้ทุกคนมีความปรารถนาที่จะให้เมืองไทยพออยู่พอกิน มีความสงบและทำงาน ตั้งจิตอธิษฐานตั้งปณิธานในทางนี้ ที่จะให้เมืองไทยอยู่แบบพออยู่พอกิน ไม่ใช่ว่าจะรุ่งเรืองอย่างยอดแต่มีความพออยู่พอกิน มีความสงบ เปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ถ้าเรารักษาความพออยู่พอกินนี้ได้ เราก็จะยอดยิ่งยวดได้...” (๔ ธันวาคม ๒๕๑๗)

“...คนเรา ถ้าพอใจในความต้องการก็มี ความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อย ก็เบียดเบียน

^๑ข้าราชการบำนาญ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

คนอื่นน้อย ถ้าทุกประเทศมีความคิดอันนี้ ไม่ใช่เศรษฐกิจ มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง หมายความว่า พอประมาณ ไม่สุดโต่ง ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็อยู่เป็นสุข...” (๔ ธันวาคม ๒๕๔๑)

“เศรษฐกิจพอเพียงนั้น เขาตีความว่าเป็นเศรษฐกิจชุมชน หมายความว่า ให้พอเพียงในหมู่บ้าน หรือในท้องถิ่น ให้สามารถที่จะมีพอกิน เริ่มด้วยพอมี พอกิน พอมีพอกินนี้ได้พูดมาหลายปี ๑๐ กว่าปีมาแล้ว ให้พอมีพอกิน แต่ว่าพอมีพอกินนี้เป็นเพียงเริ่มต้นของเศรษฐกิจ เมื่อปีที่แล้วบอกว่าถ้าพอมีพอกิน คือพอมีพอกินของตัวเองนั้น ไม่ใช่เศรษฐกิจพอเพียง เป็นเศรษฐกิจสมัยหิน สมัยหินนั้น เป็นเศรษฐกิจพอเพียงเหมือนกัน แต่ว่าค่อยๆ พัฒนาขึ้นมา” (๒๓ ธันวาคม ๒๕๔๒)

“ฉันพูดเศรษฐกิจพอเพียง ความหมาย คือทำอะไรให้เหมาะสมกับฐานะของตัวเอง คือ ทำจากรายได้ ๒๐๐ - ๓๐๐ บาทขึ้นไป เป็น ๒ หมื่น ๓ หมื่น บาท คนชอบเอาคำพูดของฉัน เศรษฐกิจพอเพียง ไปพูดกันเลอะเทอะ เศรษฐกิจพอเพียงคือทำเป็น Self - Sufficiency มันไม่ใช่ความหมายไม่ใช่แบบที่ฉันคิดที่ฉันคิดคือเป็น Self - Sufficiency of Economy เช่น ถ้าเขาต้องการดู TV ก็ควรให้มีดู ไม่ใช่ไปจำกัดเขาไม่ให้ซื้อ TV ดู เขาต้องการดูเพื่อสนุกสนาน ในหมู่บ้านไกลๆ ที่ฉันไป เขามี TV ดู แต่ใช้แบตเตอรี่ เขาไม่มีไฟฟ้า แต่ถ้า Sufficiency นั้นมี TV เขาฟุ่มเฟือยเปรียบเสมือนคนไม่มีสตางค์ไปตัด Suit และยังใส่ Necktie Versace อันนี้ก็เกินไป...” (๑๗ มกราคม ๒๕๔๔)

จากพระราชดำรัสเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงนี้ ในเบื้องต้นผู้ที่ได้ยินแม้แต่ผู้เขียนเองยังมองภาพในความหมายไม่ชัดเจน ท่าน ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล ซึ่งได้รับใช้ถวายงานพระองค์ท่านมาอย่างต่อเนื่อง ได้พยายามอธิบายทำความเข้าใจทางสื่อต่างๆ พอจับใจความได้ว่า ผู้คนทั่วไปพอได้ยินคำว่าเศรษฐกิจพอเพียงต่างก็คิดเหมือนกันว่าคงเป็นกลุ่มชาวไร่ชาวนาที่ยากจน มีบ้านเก่าๆ มีคอกควาย มีกองฟาง ฯลฯ เท่านั้น แท้จริงแล้ว ศาสตร์ของพระราชารื่องเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ทุกผู้ทุกนามสามารถนำไปปรับใช้กับวิถีชีวิตของตนเองได้ทั้งสิ้น นับแต่ผู้มีหนี้สินยากจนสนใจจนถึงบริษัทห้างร้านใหญ่ๆ นับสิบนับร้อยล้านบาทก็สามารถน้อมนำศาสตร์ของพระราชารื่องเศรษฐกิจพอเพียงไปเป็นหลักในการดำเนินกิจการของตนได้เพราะหลักและวิธีการเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงที่พระองค์พระราชทานให้ นั้น น้อมนำไปใช้สามารถปรับให้สัมพันธ์กับกิจการของตนได้ทุกกรณี ปัจจุบันนี้ศาสตร์ของพระราชาเป็นที่กล่าวขวัญและยอมรับในระดับนานาชาติของประเทศของโลก เพราะเมื่อดำเนินการถูกต้องตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขตามที่พระองค์โปรดพระราชทานแล้วจะสามารถพัฒนาตนและครอบครัวให้ดีขึ้นได้ตามลำดับ คือ

จาก - ยากจน ชั้นแค้น มีหนี้สิน

เป็น - พออยู่ พอกิน หมดหนี้ หมดสิน

แล้วเลื่อนขึ้นเป็น - อยู่ดี กินดี มีทรัพย์สิน - เงินออม

สุดท้ายคือ - มั่งมี ศรีสุข

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีหลักดำเนินการรวม ๕ ข้อ เป็นแกนหลักสำคัญ ๓ ข้อ และแกนหลักเสริม ๒ ข้อ ในภาษาโดยทั่วไปพูดกันติดปากว่า “๓ ห่วง ๒ เงื่อนไข”

หลักสำคัญ ๓ หลักหรือ ๓ ห่วงนั้น ได้แก่

๑. มีความพอประมาณ รู้จักประมาณกำลังของตน ความถนัดของตน ความรู้และความสามารถของตนในเรื่องที่จะทำว่าเรามีความคิดความอ่านมีกำลังปัญญา กำลังกาย กำลังใจทำเรื่องนี้ได้หรือเปล่า ไม่เห่อทำตามคนอื่นหรือตามกระแส จึงต้องรู้จักประมาณตน และไม่เป็นการเบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ตัวอย่างเช่น เห็นคนอื่นทำสิ่งนั้นแล้วรวยประสบความสำเร็จ เราก็อยากรวยจึงทำแบบเขาบ้าง จึงมีโอกาสผิดพลาดได้ง่ายเพราะทำตามกระแสไม่ประมาณตนว่าเหมาะกับสิ่งนั้นๆ หรือไม่ คิดแต่จะรวยอย่างเดียว ในภาษาชาวบ้านความพอประมาณก็คือการคาดคะเนหรือการ

เช่น เราจะแบกเสาสัก ๑ ต้น ก็ต้องพิจารณาดูให้ชัดเจนว่าเสานี้มีน้ำหนักเท่าใด ร่างกายเราแข็งแรงพอจะแบกหรือไม่ เป็นต้น

โดยสรุป ความพอประมาณนั้นมีแนวคิด ดังนี้

- การพึ่งพาตนเอง เน้นผลิตพืชผลให้เพียงพอกับการบริโภคในครัวเรือน หรือจะทำการใดเน้นทำด้วยตนเองพึ่งตนเองเป็นสำคัญ
- มีความพอดี ไม่เบียดเบียนตนเองหรือเบียดเบียนผู้อื่น
- มีความประหยัด อดออม ประมาณค่าใช้จ่ายได้ ถูกต้องรัดกุม

- ลด ละ เลิก ความฟุ่มเฟือยในการดำรงชีพ

- ประมาณกำลังของเราได้ถูกต้องไม่เอนเอียง

๒. ยึดหลักความมีเหตุผล เมื่อผ่านข้อ

“พอประมาณ” มาแล้วก็เข้าสู่ข้อ “ความมีเหตุผล” คือ คิดสุ่วิธีการที่จะทำให้กิจการประสบความสำเร็จว่าจะทำอย่างไรดี ทำอย่างไรเหมาะสมที่สุด สะดวกที่สุด ปลอดภัยที่สุด เป็นต้น ความมีเหตุผลที่สมบูรณ์จะนำไปสู่การตัดสินใจที่ดี ถูกต้อง รัดกุม

โดยสรุป ความมีเหตุผลมีแนวคิด ดังนี้

- มีเหตุผลที่ดีในการประกอบการตัดสินใจในทุกเรื่องด้วยความพอเพียงของตน
- รู้จักค้นหาต้นเหตุของปัญหาให้ถูกต้อง ชัดเจน
- ไตร่ตรองค้นหาวิธีแก้ปัญหา ตัวอย่างในโทรทัศน์ เช่น จน --> เครียด --> กินเหล้า ก็จะทำให้จนมากขึ้น สุขภาพทรุดโทรม ต้องแก้ด้วย จน --> ขยัน --> ประหยัด เป็นต้น

- ดำเนินการแก้ปัญหาตามวิธีที่คิดไว้ว่าดีที่สุด ถูกต้องที่สุด ด้วยความรอบคอบในการตัดสินใจ
- แสวงหาความรู้ต่างๆ มาสนับสนุนเหตุผลอยู่ตลอดเวลา

๓. มิถุนิคุ้มกันที่ดี ข้อนี้เป็นข้อสำคัญมาก เป็นเสมือนเครื่องเตือนสติมิให้กล้าด้วยความโลภ จนเกินไปเพราะจะทำให้ขาดเหตุผลที่ดี ขณะเดียวกัน เป็นการเตรียมตัวพร้อมในการรับความผิดพลาดที่อาจจะเกิดขึ้นได้ เพราะข้อมูลและสถานการณ์ต่างๆ อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา

ในการค้าจำเป็นต้องมีต้นทุนเหลือไว้บ้าง เพื่อยามคับขันจำเป็น หากผิดพลาดมากยิ่งขึ้น โอกาสแก้ไขได้ เพราะถ้าทุ่มเททั้งหมดเพราะความโลภ อดอยากได้มากๆ หากผิดพลาดขาดทุนขึ้นมา เราก็จะสิ้นเนื้อประดาตัวเลย เกิดความทุกข์ความเดือดร้อนในภาษาพูดคุยกันเรียกว่ามีแผนสำรอง หรือมีก๊อกลง เป็นต้น

โดยสรุป การมิถุนิคุ้มกันที่ดี มีแนวคิด ดังนี้

- เตรียมพร้อมรับสถานการณ์ต่างๆ ตลอดเวลา
- ใส่ใจหาความรู้ต่างๆ มาใส่ตนอยู่เสมอ
- มีความสุจริตใจเป็นเกะกำบัง
- มีศีลธรรมเป็นหลักจิตใจ
- มีความเพียรพยายาม สติปัญญา เป็นอาวุธ
- มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เป็นเส้นทางของชีวิต
- การประหยัดอดออมเป็นทุนสำรองของชีวิต

นี่คือแกนหลักสำคัญ ๓ ข้อ หรือ ๓ หัว ส่วนแกนหลักรอง ๒ ข้อ หรือ ๒ เงื่อนไข ได้แก่ เงื่อนไขเกี่ยวกับความรู้และเงื่อนไขเกี่ยวกับคุณธรรม

(๑) เงื่อนไขเกี่ยวกับ “ความรู้” สามารถแบ่งความรู้ได้เป็น ๓ ประการ คือ

ก. มีความรอบรู้ คือจะทำอะไรสักหนึ่งอย่าง จำเป็นต้องแสวงหาความรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ ให้มากที่สุด เช่น ศึกษาจากตำรา สอบถามท่านผู้รู้ สอบถามจากผู้ปฏิบัติทั้งที่ประสบความสำเร็จและ ประสบความผิดพลาด สังเกตพิจารณาดูตัวงานที่เรา จะทำนั้นว่ามันน่าจะมีปัญหาอุปสรรคใดๆ บ้าง จะมี ทางปรับปรุงแก้ไขได้อย่างไร เตรียมรับมือไว้ก่อน วิธีนี้จะทำให้ไม่เกิดปัญหาในภายหลังหรือหากเกิดขึ้นมากก็แก้ไขได้ทันทีเพราะเราเตรียมการไว้ เรียบร้อยเป็นระบบแล้ว

ข. มีความรอบคอบ โดยการนำองค์ความรู้ ต่างๆ มาประสานกันเพื่อเข้าสู่การปฏิบัติการ ขั้นตอนนี้ต้องระมัดระวังมากเพราะความรู้หนึ่งหรือ ปัจจัยหนึ่งย่อมาอาจเหมาะสมกับกิจกรรมหนึ่งๆ เท่านั้น การนำมาประกอบร่วมกันด้วยความรอบคอบ เป็นการพิจารณาวางแผนงานต่างๆ ให้ละเอียด รัดกุม ปฏิบัติได้จริงและมีแนวทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นไว้ พร้อมแล้ว ดังคำกล่าวที่ว่า

- วางแผนงานได้ดี เท่ากับงานสำเร็จไปแล้ว ๕๐%
- วางแผนงานได้ดี และทบทวนแผนงานเป็นอย่างดี เท่ากับงานสำเร็จไปแล้ว ๗๕% เป็นต้น

ค. มีความระมัดระวัง เมื่อเรามีความรู้ ความรอบคอบ จนประกอบเป็นแผนงานที่ดีแล้ว เราก็นำแผนงานนั้นมาปฏิบัติตามลำดับขั้นตอนด้วยความระมัดระวัง ไม่ประมาท ในขณะเดียวกันก็ พร้อมที่จะรับมือปัญหาอุปสรรคต่างๆ ที่จะมีตัวแปร

ทำให้เกิดขึ้น ซึ่งก็ต้องรับมือแก้ปัญหาโดยใช้ความรู้และความรอบคอบมาเป็นตัวดำเนินการแก้ปัญหาต่อไปจนบรรลุตามเป้าหมาย

(๒) เจื่อนใจแห่งคุณธรรม เจื่อนใจคุณธรรมนี้สำคัญมากที่จะสนับสนุนให้กิจกรรมที่จะทำนั้นประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ขณะเดียวกัน ความมีคุณธรรมจะทำให้เราสามารถอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข ได้รับการยอมรับยกย่องจากสังคมสร้างมิตรไมตรีสู่ชุมชน คือ

ก. มีความซื่อสัตย์สุจริต ทุกคนไม่ชอบให้มีใครมาคดโกงตนเองมีแต่ชอบความตรงไปตรงมาจริงใจซื่อสัตย์ต่อกันไม่มีลับลมคมใน ดังสุภาษิตที่ว่า “ซื่อกินไม่หมด คดกินไม่นาน” องค์กรใด บุคคลใดเมื่อมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อองค์กรนั้นบุคคลนั้นจะมีความมั่นคงในใจของผู้ที่มาร่วมกิจกรรมด้วยตราบนานเท่านาน

ข. มีความขยัน หมายถึง เป็นคนมีความตั้งใจทำงานจริงจัง ไม่เกียจคร้าน ไม่หยิบบุโหยงหรือทำอะไรครึ่งๆ กลางๆ แล้วก็เลิกทิ้งไป เช่น ตื่นนอนแต่เช้าตรู่ กระวีกระวาดในหน้าที่การงาน ไม่เที่ยวเตร่ทุกเวลา เป็นคนเอางานเอาการ งานที่ทำก็จะมีโอกาสประสบความสำเร็จมากกว่าความล้มเหลว

ค. มีความอดทน คำนี้แยกได้เป็น ๒ กรณีคือ

อด หมายถึง ต้องทน “อด” ในสิ่งที่ชอบ เช่น เราชอบนอนตื่นสาย เราชอบเที่ยว ฯลฯ ซึ่งหากเราตั้งใจจะทำอะไรๆ แล้ว เราจะต้องอดการนอนตื่นสายตามที่เรารอบมาเป็นตื่นนอนเข้ามิด

หรือเราจะต้องอดการเที่ยวเตร่เพื่อเอาเวลามาทำงาน เป็นต้น ดังนั้นเราจะต้องฝึกการ “อด” ให้เป็นและ “อด” ให้ได้

ทน หมายถึง ต้อง “ทน” ในสิ่งที่เราไม่ชอบไม่รัก เช่น เราต้องทนทำงานหนัก ต้องทนทำงานกลางแดด ต้องทนต่อความเหนื่อยยาก ทั้งๆ ที่ทุกคนชอบสบายด้วยกันทั้งสิ้น และหากเมื่อเราฝึกทนจนสำเร็จแล้ว เชื่อได้ว่าทุกภารกิจที่เราทำก็ต้องประสบความสำเร็จอย่างดี เพราะเรามีทั้งอดและทน

ง. มีการแบ่งปัน การแบ่งปันนี้เป็นปัจจัยเสริมให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข การแบ่งปันคือ การให้สอดคล้องกับสุภาษิตที่ว่า “ผู้ให้ย่อมผูกไมตรีไว้ได้” การให้มีหลายกรณีหลายประเภท เช่น ให้รอยยิ้ม ให้สิ่งของเงินทอง ให้ความช่วยเหลือ ให้ความรู้วิชาการ เป็นต้น ซึ่งเป็นการสอดคล้องกับวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามของชาวไทยที่เป็นผู้มีน้ำใจไมตรีมาโดยตลอด การแบ่งปันหรือการให้นี้เปรียบเสมือนกาวประสานใจของทุกคน นับตั้งแต่ในครอบครัว ในชุมชน ในประเทศ จนถึงระดับโลก

ในภาษาพูดโดยทั่วไปเกี่ยวกับศาสตร์ของพระราชารื่องเศรษฐกิจพอเพียงว่ามี ๓ ห่วง ๒ เจื่อนใจก็มีแนวเนื้อหาสาระดังเช่นที่ได้นำเสนอนี้ และทราบว่าขณะนี้หลายประเทศในโลกได้น้อมนำศาสตร์ของพระราชารื่องเศรษฐกิจพอเพียงนี้ไปปรับใช้กับประเทศของตน หลายประเทศต่างชื่นชมในพระปรีชาสามารถในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชที่ทรงคิดค้นหาวิธีการที่จะทำให้พลสกนิกรของพระองค์ท่าน ได้อยู่ดีกินดีมีความสุข

นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณหาที่สุดมิได้ พวกเราจึงสมควรอย่างยิ่งที่จะได้ศึกษาและน้อมนำมาปฏิบัติในวิถีชีวิตเพื่อความสุขสืบไป

ปัจจัยที่จะช่วยสนับสนุนให้ทุกคนประสบความสำเร็จ ความสุขใน “เศรษฐกิจพอเพียง”

๑. เรามีสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นศูนย์รวมจิตใจด้วยกัน เราเคารพรัก เทิดทูนพระองค์ท่านยิ่งด้วยชีวิต
๒. เรามีศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจร่วมกัน
๓. เรามีวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ชุมชน และประเทศชาติ
๔. เรามีความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงชัดเจน
๕. เรามีต้นแบบเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงให้เราศึกษาเรียนรู้
๖. เรารู้จักตัวของเรา นิสัย ใจคอ ของเราดีพอ
๗. เรามีความมุ่งมั่น จริงใจ เชื่อใจว่าเศรษฐกิจพอเพียงจะช่วยให้เราพ้นทุกข์ ลืมตาอ้าปากได้จริง
๘. มีการแสวงหาความรู้มาพัฒนาแนวความคิดและทันเหตุการณ์
๙. ลงมือทำตามหลักปรัชญาพร้อมทั้งแสวงหาแนวร่วมในลักษณะกลุ่มหรือชุมชนต่อไป
๑๐. ผู้ปฏิบัติมีความขยัน อดทน ประหยัด ซื่อสัตย์ และพัฒนา

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการสร้างระบบ “เศรษฐกิจพอเพียง”

๑. ผู้ปฏิบัติไม่รู้และเข้าใจเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงไม่ชัดเจน
๒. ผู้ปฏิบัติติดยึดในวัตถุนิยม บริโภคนิยม ฟุ้งเฟ้อ

๓. มีความเห็นแก่ตัวมากกว่าส่วนรวม เอารอดเอาเปรียบ
๔. สภาพแวดล้อมมีการแข่งขันสูงทำให้เข้าสู่การเอาชนะเกิดความโลภ ละทิ้งอุดมการณ์แห่งปรัชญา
๕. ผู้ปฏิบัติไม่ใส่ใจศึกษาหาความรู้ เรียนรู้ ค้นคว้า ประมาท
๖. ผู้ปฏิบัติขาดศีลธรรม จริยธรรม คุณธรรม มัวเมาในอบายมุข
๗. ผู้ปฏิบัติมีสภาวะจิตใจไม่หนักแน่น ไม่มั่นคง ขาดความขยัน อดทน ประหยัด ซื่อสัตย์ พัฒนา
๘. ผู้ปฏิบัติได้กระทำตามกระแส มิได้มีความตั้งใจเตรียมพร้อมอย่างแตกฉานมาแต่เดิม (ไม่ได้ระเบิดมาจากข้างใน)

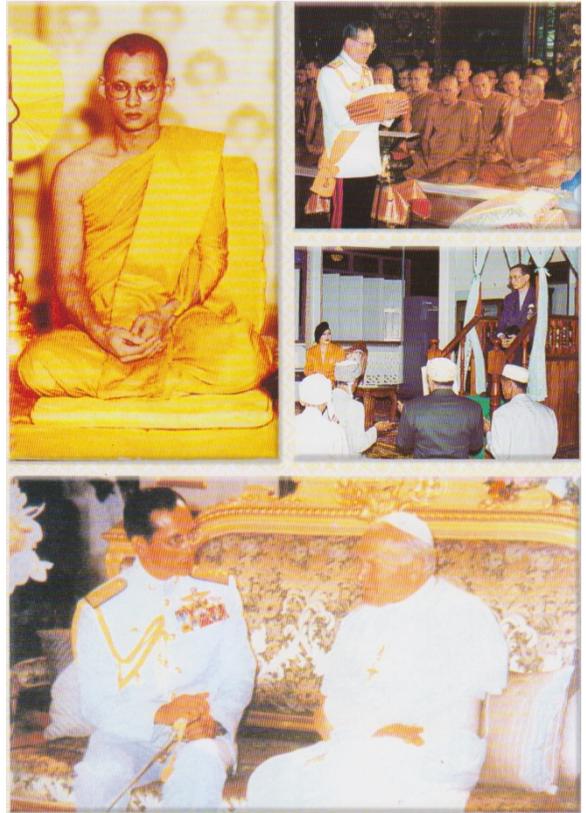
นอกจากพระราชดำริเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงนี้แล้ว พระองค์ท่านได้ทรงงานด้านต่างๆ อีกมากมายตลอดระยะเวลา ๗๐ ปีที่ทรงครองราชย์ ได้มีผู้รวบรวมผลงานตามโครงการพระราชดำริของพระองค์ท่านว่ามีจำนวนถึง ๔,๖๘๕ โครงการ พระองค์ท่านทรงงานทุกวันและในการทรงงานนั้นทำให้เหล่าพสกนิกรชาวไทยได้มองเห็นพระราชจริยาวัตรของพระองค์ ที่โปรดพระราชทานให้สมควรที่เราจะได้น้อมนำมาเป็นหลักชัยของชีวิตในการดำเนินรอยตามเบื้องพระยุคลบาท เพื่อปรับใช้กับชีวิตประจำวันของพวกเรา อันเป็นมงคลสูงยิ่งของชีวิตเป็นขวัญกำลังใจของผู้ปฏิบัติ และจะส่งผลให้ทุกภารกิจทั้งส่วนตัว ครอบครัว สังคม ประเทศชาติ ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายเป็นอย่างดี

ด้วยสติปัญญาอันน้อยนิดของผู้เขียน
ขอน้อมเกล้าฯ นำพระราชจริยาวัตรส่วนหนึ่งของ
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ที่ผู้เขียนได้พบเห็นได้ศึกษา และได้น้อมเกล้าฯ
รับใส่เกล้าเป็นคติประจำใจในการดำรงชีวิต
โดยหวังเพียงตามรอยเบื้องพระยุคลบาท
ด้วยความจงรักภักดีอย่างสูงยิ่งแห่งชีวิต ได้แก่

๑. พระองค์ท่านทรงมีศีลธรรม ในหลวง
ของเราทรงอุปถัมภ์ค้ำชูทะนุบำรุงทุกศาสนา
ในประเทศไทย ทรงผนวชในบวรพระพุทธศาสนา
ทรงบำเพ็ญพระราชกุศลทางด้านศาสนาอย่างต่อเนื่อง
ทุกศาสนาในประเทศไทยไม่ห่างไกลจากพระมหา
กรุณาธิคุณของพระองค์ท่าน

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “ทศพิธราชธรรม” คือ
คุณธรรม ๑๐ ประการ ที่พระมหากษัตริยาธิราชเจ้า
พึงปฏิบัติในพระราชจริยาวัตร ซึ่งพระองค์ได้ทรง
พระราชทานในวันประกอบพระราชพิธีบรม
ราชาภิเษก เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๓
ความว่า “เราจะปกครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อ
ประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” ซึ่งเราจะเห็น
ได้ว่า พระองค์ท่านทรงมีพระราชจริยาวัตรในข้อนี้
มาโดยตลอด

๒. พระองค์ท่านทรงมีความกตัญญู
กตเวทิตาคุณ คำว่า กตัญญู คือ การรู้คุณ ส่วน
กตเวทิตาคุณ คือ การตอบแทนพระคุณในพระบาท
สมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรม
ฉายาลักษณ์อยู่ชุดหนึ่ง ผู้เขียนเรียกส่วนตัวว่าเป็นชุด
มหากตัญญูที่เจ้าฟ้าเจ้าแผ่นดิน ทรงถวายแด่สมเด็จพระ

พระราชชนนีเป็นภาพมหามงคลยิ่งเป็นแบบอย่าง
อันงดงามและประเสริฐที่สุด ผู้ใดพบภาพชุดนี้ขอให้
เก็บใส่กรอบเทิดทูนไว้เหนือเกล้าฯ ก็จะช่วยประ
สบความสุขความเจริญตลอดไป ได้แก่ “ในหลวง” ทรง
ถวายความเคารพเทิดทูนกตัญญูแต่ “สมเด็จพระย่า”
“สมเด็จพระย่า” พระราชทานความรักความเมตตาแต่
“ในหลวง” “ในหลวง” มิได้ใช้น้ำหอม “สมเด็จพระย่า”
ทรงหอมคุณความดีและความกตัญญูของ “ในหลวง”
“ในหลวง” รับสั่งกับผู้ถวายการประคองแต่ “สมเด็จพระย่า”
ว่า “ไม่ต้องคนนี้แม่เราเราประคองเองตอนเล็กๆ
แม่ประคองเราสอนเราเดินหัดให้เราเดิน
เพราะฉะนั้น ตอนนี้แม่เราแก่แล้ว เราต้องประคอง

แม่เดินเพื่อเทิดทูนพระคุณท่านไม่ต้องอายุใคร”
“ในหลวง” ทรงรับสั่งกับพยาบาลที่เข็นรถ “สมเด็จพระเจ้า”
ว่า “แม่ของเราทำไมต้องให้คนอื่นเข็น เราเข็นเองได้”
“พระองค์ทรงเป็นกษัตริย์สุุดประเสริฐ ทรงเลิศ
ในการกตัญญู”

๓. ทรงมีธัญสัท ประหยัด อุดม

๓.๑ ขณะเมื่อทรงพระเยาว์และประทับอยู่
ที่ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ สมเด็จพระเจ้าทรงสอนให้
ในหลวงทรงปลูกผักและเก็บผักขาย ในที่ประทับ
มีกระป๋องออมสิน เรียกว่า “กระป๋องคนจน” โดยหัก
กำไรไว้ ๑๐% ใส่กระป๋องนี้ สิ้นเดือนสมเด็จพระเจ้า
จะนำเงินออกมาและปรึกษากันว่า “เงินนี้จะเอาไป
ช่วยคนจนอย่างไร”

๓.๒ การใช้ยาสีพระทนต์ มหาดเล็กต้นห้อง
เห็นว่าหลอดยาสีพระทนต์แบนหมดแล้วก็เอาหลอด
ใหม่มาเปลี่ยนแทน ในหลวงรับสั่งให้ไปหายาสี
พระทนต์หลอดเก่าเอามาคืน ทรงรับสั่งว่า “เรายัง
ใช้ได้อีก ๕ วัน” (ทราบว่ายาสีหลอดกลมๆ กลิ้งรัด
ยาสีพระทนต์จนหมดสิ้น)

๓.๓ การใช้ดินสอดทรงงาน ทรงเบิกดินสอดำ
ใช้ในการทรงงานเพียงปีละ ๑๒ แท่ง แต่ละแท่งทรง
ใช้จนไม่สามารถจับเขียนได้

๓.๔ เครื่องทรงฉลองพระองค์ต่าง ๆ เช่น
ฉลองพระบาท (หนัง) ทรงให้มหาดเล็ก
นำไปให้ช่างซ่อมรองเท้าซ่อมถวาย ช่างซ่อมรองเท้า
ทราบได้เลยว่า

- ในหลวงทรงใช้ฉลองพระบาทคู่นี้ทรงงานหนักมาก
แค่ไหน ต้องทรงบุกป่าฝ่าดงเพียงใด
- ทรงสามารถรับสั่งหาฉลองพระบาทคู่อื่นมาใช้
เพียงใดก็ได้แต่พระองค์ทรงเลือกที่จะซ่อมเพื่อนำ
กลับไปทรงใช้อีก

ฉลองพระองค์ (เสื้อ) ทรงให้มหาดเล็กนำ
ฉลองพระองค์ (เสื้อ) ไปให้ช่างเสื้อเย็บซุน (เพราะว่า
ด้านที่ติดกับพระศอมีร่องรอยชำรุด) แล้วนำไปใช้อีก

นาฬิกาข้อมือพระหัตถ์ ผู้ที่มีความชำนาญ
สันทัดในเรื่องนาฬิกาข้อมือได้เคยเปิดเผยว่านาฬิกา
ข้อมือที่ในหลวงทรงใช้นั้น ยี่ห้อพื้น ๆ ทั่วไป ราคา
ไม่แพงมาก พวกเราทั่วไปสามารถซื้อหามาใช้ได้

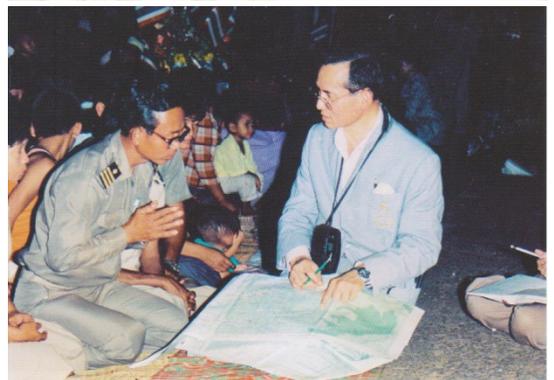
ฉลองพระบาท (ผ้าใบ) ทรงใช้รองเท้า
ผ้าใบในตลาดทั่วไปราคาไม่แพงมาก เป็นต้น
ข้อมูลเหล่านี้ผู้เขียนได้รับทราบจากสื่อต่าง ๆ เช่น
โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ ฯลฯ เช่นเดียวกับ
คนไทยทั่วประเทศและคนทั่วโลกและนี่คือสิ่งหนึ่งใน
พระราชกรณียกิจอันงดงามยิ่งที่ในหลวงรัชกาลที่ ๙
ทรงพระราชทานมรดกอันล้ำค่าที่คนไทยต้องจดจำ
และดำเนินรอยตามเบื้องยุคลบาท โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
การประหยัดเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งประเภทหนึ่งใน
ศาสตร์ของพระราชารื่องเศรษฐกิจพอเพียง

๔. ทรงมีความสุข อ่อนน้อม

๔.๑ ทรงสุขภาพอ่อนน้อมต่อพระภิกษุสงฆ์

๔.๒ ทรงสุขภาพให้เกียรติและไม่ถือพระองค์

กับพสกนิกรของพระองค์ ทรงประทับนั่งพับเพียบ
บนพื้นดิน รับฟังคำถวายรายงานโดยไม่ถือพระองค์
ยังความปลาบปลื้มปิติเป็นล้นพ้นแก่ผู้ถวายรายงาน

และผู้พบเห็น “ในหลวง” ทรงค้อมพระวรกายลงหา
คุณยายตุ้ม อายุ ๑๐๒ ปี ชาวจังหวัดนครพนม ที่นั่งอยู่
กับพื้นดิน พระพักตร์เกือบสัมผัสกับศีรษะคุณยายตุ้ม
ของที่คุณยายตุ้มถวายคือดอกบัวสายสีชมพู จำนวน
๓ ดอก ซึ่งเก็บจากข้างบ้านตั้งแต่เช้าและเริ่มเหี่ยวแล้ว
ทรงแยมพระสรวลให้คุณยายตุ้ม และทรงรับ
ดอกบัวสาย ๓ ดอกนั้นจากสองมือของหญิงชรา
ที่บรรจงพนมขึ้นจรดหน้าผากพร้อมดอกบัวสาย
ผู้เขียนมีข้อสังเกตส่วนตัวว่า

- ดอกบัวสาย ๓ ดอกนั้น กลีบดอกเหี่ยวพับหมดแล้ว
- จะงามก็ไม่งามและไม่มีราคาค่างวดเท่าใดเลย แต่มี
ความหมายสำคัญยิ่งด้วย “เป็นตัวแทนของหัวใจของ
คุณยายตุ้มผู้ชราซึ่งมานั่งคอยรับเสด็จตั้งแต่เช้า”

เพราะคุณยายตุ้มได้ฝากหัวใจไว้กับดอกบัวสาย ๓ ดอกที่เก็บนำมานี้เพื่อถวายให้ “ในหลวง” โดยเฉพาะ

“ในหลวง” ทรงน้อมพระวรกายรับหัวใจของคุณยายตุ้มที่น้อมเกล้าฯ ถวายด้วยความจงรักภักดีอย่างสูงยิ่ง นี่คือความสุภาพนอบน้อมในพระราชจริยาวัตรของ “ในหลวง” ที่ชัดเจนมากเหมือน “ฟ้าโน้ม...สู่ดิน”

๕. ทรงแสวงหาความรู้

จากที่เราเคยได้ยินรับสั่งของ “ในหลวง” เกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาชนบทที่พระองค์ท่านพระราชทาน ตัวอย่างเช่น เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ซึ่งพระองค์ท่านทรงทำเป็นตัวอย่างอยู่เสมอมา ยังผลให้โครงการของพระองค์สำเร็จตามวัตถุประสงค์ทุกประการ

คำว่า “เข้าใจ” หมายถึง ผู้จะทำการใด ๆ ต้องมีความเข้าใจในเรื่องที่จะทำ บุคคลที่จะร่วมงาน ภูมิประเทศ ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ ศาสนา ฤดูกาล ฯลฯ ก็ต้องทำการศึกษาแสวงหาความรู้ เรื่องนั้น ๆ เพื่อจะได้เข้าใจ

พระองค์ท่านทรงทำเป็นตัวอย่างอยู่เสมอ เช่น ทรงสนทนากับชาวบ้าน ชาวเขา ฯลฯ เพื่อขอทราบข้อมูลในพื้นที่ เป็นต้น รับทราบความต้องการที่แท้จริง ปัญหาที่แท้จริงในทุกกรณี อันเป็นการ “เข้าถึง” และนำข้อมูลเชิงประจักษ์ทุกกรณีมาปรับใช้ในการดำเนินงานซึ่งเป็นช่วงของการ “พัฒนา”

พระองค์ท่านทรงพระปรีชาสามารถในหลายศาสตร์วิชา ด้วยเพราะพระองค์ท่านทรงแสวงหาความรู้โดยตลอด พระราชจริยาวัตรข้อนี้สมควรที่พสกนิกรของพระองค์จะได้น้อมนำมาเป็นแนวทางปฏิบัติในชีวิตเป็นอย่างดี ซึ่งจะทำให้ประสบความสำเร็จทั้งทางด้านวิชาการและปฏิบัติการ

๖. ทรงมีพระราชวิริยะ อุทิศหะเพียร พยายามอุทิศทุ่มเทเสียสละ

ตลอดระยะเวลา ๗๐ ปี ที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงครองราชย์นั้น ปวงชนชาวไทยโดยทั่วไปทราบข่าวพระราชกรณียกิจของพระองค์ท่านจากสื่อต่าง ๆ น้อยมาก เมื่อเทียบกับพระราชกรณียกิจที่พระองค์ทรงกระทำให้ชาวไทยทั้งประเทศ

หลังจากพระองค์ท่านเสด็จสวรรคตจึงได้มีการนำพระราชกรณียกิจทั้งปวงมาเผยแพร่เพื่อเป็น

การเทิดพระเกียรติพระองค์ ทำให้เราถึงทราบว่ “พ่อ” ของแผ่นดินไทยของเราได้ทรงตรากตรำ พระวรกายเพื่อบำบัดทุกข์สร้างความสุขให้กับชาวไทย ขนาดนี้เชียวหรือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการหลวง ที่ทรงพระราชทานให้กับชาวไทยภูเขาในภาคเหนือ ได้ฟังชาวเขาเผ่าต่าง ๆ กล่าวรำลึกที่พระองค์ทรง พระราชทานความเมตตาต่าง ๆ จนพวกเขาอยู่ดีกินดี ได้ฟังคำพรรณนาแสดงความเสียใจอย่างสุดซึ้ง ที่ชาวเขากล่าวพร้อมน้ำตา เขาพูดด้วยความซื่อด้วย ความจริงใจด้วยความรักเทิดทูนอย่างสูงสุดแห่งชีวิต ผู้เขียนเองก็มีความรู้สึกร่วมกับเขาด้วย นี่เป็นส่วน หนึ่งในพระราชกรณียกิจที่ “พ่อหลวง” ของปวงชน ชาวไทยได้พระราชทาน

“ในหลวง” มีพระราชกรณียกิจกำหนดใน การทรงงานภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย โดยใช้ คำว่า “เสด็จแปรพระราชฐาน” ดังนี้

๑. เดือน มกราคม - มีนาคม เสด็จทรงงาน ในพื้นที่ภาคเหนือโดยประทับ ณ พระตำหนักภูพิงค์ ราชนิเวศน์ จ. เชียงใหม่

๒. เดือน เมษายน - กรกฎาคม เสด็จทรง งานในพื้นที่ภาคกลางโดยประทับ ณ พระราชวัง ไกลกังวล จ.ประจวบคีรีขันธ์

๓. เดือน สิงหาคม - ตุลาคม เสด็จทรงงาน ในพื้นที่ภาคใต้โดยประทับ ณ พระตำหนักทักษิณ ราชนิเวศน์ จ.นราธิวาส

๔. เดือน พฤศจิกายน - ธันวาคม เสด็จ ทรงงานในพื้นที่ภาคอีสานโดยประทับที่พระตำหนัก ภูพานราชนิเวศน์ จ.สกลนคร

รวมความแล้วทั้งปีพระองค์ท่านทรงมิได้ พักผ่อนพระวรกายเลย ทรงเสด็จไปทั่วทุกพื้นที่ของ ประเทศ เพื่อพสกนิกรของพระองค์ท่านโดยแท้ ผู้เขียนเคยได้อ่านข้อความที่พระองค์ท่านมีรับสั่งว่า “ความทุกข์ของประชาชนนั้น รอไม่ได้”

ในเบื้องต้นความเข้าใจของคนทั่วไปจาก นิยายหรือตำนานต่างๆ ว่าเมื่อพระมหากษัตริย์เสด็จ แปรพระราชฐานนั้น ก็เข้าใจกันว่าพระมหากษัตริย์ เสด็จไปพักผ่อน เสด็จไปเข้าป่าล่าสัตว์สำราญ พระราชหฤทัย เป็นต้น ซึ่งตรงกันข้ามกับ “พ่อหลวง” ของปวงชนชาวไทย การที่พระองค์เสด็จแปร พระราชฐานนั้น พระองค์ท่านทรงเหน็ดเหนื่อย มากกว่าการประทับในพระบรมมหาราชวังเสียอีก ดังที่กล่าวมาแล้ว

ท่าน ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล ได้กล่าวว่า พระองค์ท่านทรงงานตลอดเวลา และทรงงานได้ ทุกสถานที่ การถวายงานผู้เข้าเฝ้าถวายงานต้อง เตรียมพร้อมตลอดเวลา กลางแดด กลางฝน ดึกดื่น กลางสะพาน กลางไร่ นา ศาลาพักผ่อนโดยสารริมทาง ฯลฯ พระองค์ท่านก็ทรงงานได้ บังชี้ได้ว่าพระองค์ท่าน ทรงมีพระราชวิริยะอุตสาหะ เพียรพยายามอุทิศ พุ้มเท เสียสละต่อพสกนิกรของพระองค์ท่านโดยแท้ พระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชที่มีพระเสโท (เหงื่อ) เต็มพระนลาฏ (หน้าผาก) จนพระองค์ท่าน ทรงยกพระพาหา(แขน) ขึ้นปาดพระเสโทหรือมี พระเสโทหยดจากปลายพระนาสิก (จมูก) ของ พระองค์ท่านนั้นเหนือคำบรรยายใด ๆ ที่จะแสดงได้

ชัดเจนว่า พระองค์ท่านทรงมีพระราชวิริยะอุตสาหะ เพียรพยายาม อุทิศ หุ่นเท เสียสละ เพียงใด

นับเป็นบุญกุศลของพวกเราชาวไทยที่ได้ เกิดได้ร่มพระบารมีของพระองค์ท่าน สมดังคำกล่าว ที่ว่า “คนไทยโชคดีที่มีในหลวง” และสมควรที่เรา จะได้น้อมนำพระราชจริยวัตรในข้อนี้ไว้เหนือเกล้า เหนือกระหม่อมดำเนินรอยตามเบื้องพระยุคลบาท เป็นมิ่งขวัญเป็นสิริมงคลสืบไป

๗. ทรงกล้าคิดนอกกรอบ

ในโลกนี้มีประเทศหลายประเทศซึ่ง ปกครองโดยมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข ของประเทศ รวมทั้งประเทศไทยด้วย และ พระมหากษัตริย์ของทุกประเทศต่างยกย่องถวาย พระเกียรติยศแต่พระมหากษัตริย์ของประเทศไทย รัชกาลที่ ๙ ว่า “ทรงเป็นราชาแห่งพระราชชาติทั้งปวง” (King of the Kings) เพราะตระหนักว่า “ในหลวง” ของชาวไทยทรงทำงานหนักมาโดยตลอดและ ประสบความสำเร็จตามลำดับ ทำให้ชนบทได้รับการ พัฒนามากขึ้น ประชาชนอยู่ดีกินดีมากขึ้น

ส่วนหนึ่งในความสำเร็จของโครงการ พระราชดำริ คือ “ในหลวง” ทรงกล้าคิดนอกกรอบ ด้วยเพราะพระองค์ท่าน ทรงเป็นนักวิทยาศาสตร์ ทรงเป็นนักคิด ทรงเป็นนักวิชาการ และทรงเป็นนัก ปฏิบัติการ เช่น

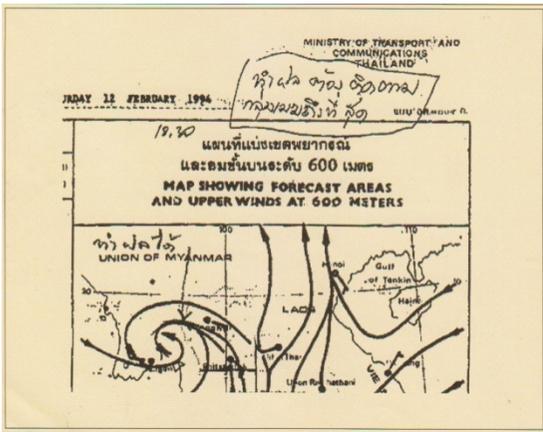
(๑) ทรงนำพืชเมืองหนาวไปให้ชาวเขาใน ภาคเหนือปลูกแทนฝิ่น ผลปรากฏว่า

- พืชเมืองหนาวสร้างรายได้ให้ชาวเขาเป็นอย่างดี
- ฝิ่นซึ่งเป็นยาเสพติดสูญหายไป โดยทางตำรวจไม่ ต้องไปจับกุม ชาวเขาเลิกสูบฝิ่น
- ป่าไม้ไม่ถูกทำลาย สังคมอยู่อย่างมีความสุข
- ชาวเขาต่างถวายความจงรักภักดีแต่พระองค์ท่าน อย่างสูงสุด เกิดความมั่นคงในภูมิภาค ฯลฯ

(๒) ทรงคิดค้นการทำฝนหลวง ผลปรากฏว่า

- ทำให้เกิดฝนตก ลดความแห้งแล้ง สร้างความชุ่มชื้น สามารถทำการเกษตรได้ เกิดการกินดีอยู่ดี ไม่ยากจน

- ประเทศไทยมีชื่อเสียงเรื่องการทำฝนหลวง เพราะ เป็นประเทศแรกที่ทำสำเร็จ ปัจจุบันมีหลายประเทศ

ลายพระราชหัตถ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ที่ทรงพระราชทานข้อแนะนำการทำฝนหลวงทางโทรสาร

มาติดต่อขอรับพระราชทานสูตรฝนหลวงไปใช้ในประเทศของตน ฯลฯ

(๓) ทรงคิดค้นการแก้ดินเปรี้ยวด้วยการ “แก้งดิน”

ด้วยพระปรีชาสามารถทรงคิดค้นวิธีการที่จะทำให้พื้นที่ที่ดินเปรี้ยวทำการเพาะปลูกไม่ได้ในภาคใต้ของประเทศไทยนั้นดินหายเปรี้ยว วิธีการ “แก้งดิน” ตามที่พระองค์ท่านทรงคิดค้นได้นั้นประสบความสำเร็จ ที่ดินเปรี้ยวนั้นก็กลับเป็นดินดีทำการเพาะปลูกได้

ที่กล่าวมานี้เป็นเพียงบางส่วนเท่านั้นและสามารถยืนยันได้ว่าการคิดนอกกรอบผิดจากผู้อื่นหากประกอบด้วยเหตุผลตามหลักวิทยาศาสตร์ที่ถูกต้องก็จะสามารถบังเกิดประโยชน์ได้เป็นอย่างดีจึงเป็นแนวทางหนึ่งซึ่งชาวไทยควรน้อมนำมาเป็นแนวทางปฏิบัติในการดำรงชีวิต

๘. ทรงมีพระเมตตา

พระราชจริยาวัตรของพระองค์ท่านทรงมีพระเมตตานี้ ปรากฏเด่นชัดมากที่สุดขณะที่พระองค์ทรงงานในท้องถิ่นทุรกันดารของทุกภาคในประเทศไทย ทรงพระราชทานความเมตตาหลายครั้ง เช่น

– ทรงโปรดให้ราษฎรเข้าเฝ้าถวายรายงานในขณะที่ยังแต่งตัวไม่เรียบร้อย

– ทรงโปรดขึ้นประทับบนบ้านของชาวไทยภูเขา ที่อยู่อาศัยตามอัธยาศัยของเขา

– ทรงป้อนยา/อาหารแก่เด็กชาวเขาด้วยพระองค์เอง

– ทรงสนทนากับนายวาแดง ชาวอำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ที่ออกมาจับเสด็จตอนหัวค่ำ ขณะที่นายวาแดงสวมกางเกงขาก๊วยเพียงตัวเดียว ภายหลังทรงรับสั่งว่านายวาแดงนี้ “เป็นพระสหายแห่งสายบุรี”

– ทรงพระราชทานความเมตตาให้ผู้ป่วยโรคเรื้อนได้เข้าเฝ้าอย่างใกล้ชิด ทรงจับมือผู้ป่วยอย่างไม่ทรงรังเกียจ ทรงพระราชทานเงินส่วนพระองค์มาช่วยสร้างที่อยู่สร้างที่รักษาให้คนป่วยโรคเรื้อน

– ทรงพระราชทานความเมตตาต่อสัตว์ เช่น คุณทองแดงสุนัขทรงเลี้ยง โคนมในโครงการชั่งหัวมัน จังหวัดเพชรบุรี แม้แต่ช้างป่าที่อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยพระราชทานพระราชดำริในการจัดแหล่งน้ำ อาหาร เพื่อมิให้ช้างป่าออกมาทำลายพืชไร่และถูกฆ่าตาย เป็นต้น

พระเมตตาที่พระองค์ท่านพระราชทานมาโดยตลอดพระชนม์ชีพของพระองค์ เป็นพระมหากรุณาธิคุณแก่ทุกชีวิตหาที่สุดมมิได้ นับเป็นพระราช

ทรงสนทนากับนายวาเด็ง ชาวอำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ เสด็จพระราชดำเนิน ทรงเยี่ยมผู้ป่วยที่สถานพยาบาลโรคเรื้อน พระประแดง

จริยวัตรอันงดงามที่เราท่านทั้งหลายจะได้ชื่นชมนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิต ก็จะประสบความสำเร็จสมบูรณ์ตลอดไป ดังคำกล่าวที่ว่า “เมตตาธรรมค้ำจุนโลก”

๙. ทรงมีคุณธรรม

นับแต่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้รับการกราบถวายบังคมทูลเชิญ เสด็จดำรงสถานะพระมหากษัตริย์รัชกาลที่ ๙ ของประเทศไทย เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๔๙ ถึงวันประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษก เมื่อวันที่

๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งในครั้งนั้นพระองค์ ทรงมีพระราชดำรัสว่า “เราจะปกครองแผ่นดิน โดยธรรมเพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม”

พระราชดำรัสองค์นี้มี ๑๙ พยางค์ แต่คงคุณค่าความศักดิ์สิทธิ์เหนือยิ่งชีวิตชาวไทย ประเทศไทย และเป็นจริงตามพระราชปณิธานในพระองค์ ท่านตลอดรัชสมัยอันยาวนานถึง ๗๐ ปี

ด้วยปัญญาอันน้อยนิด ผู้เขียนขอน้อมเกล้า น้อมกระหม่อมอัญเชิญพระราชดำรัสองค์นี้เป็น ปฐมบทในการศึกษาและมีความเข้าใจในบางคำ คือ **ปกครอง** หมายถึง ดูแล รักษา พัฒนา บำบัดทุกข์ บำรุงสุข

แผ่นดิน หมายถึง พระราชอาณาจักรไทย

โดยธรรม หมายถึง ทศพิธราชธรรม ๑๐ ประการ อันประกอบด้วยศีลธรรม จริยธรรม ยุติธรรม คุณธรรม ฯลฯ

เพื่อประโยชน์ หมายถึง ทุกพระราชกรณียกิจของพระองค์จะต้องมีแต่คุณประโยชน์ **สุข** หมายถึง ความสุขของผู้อยู่ในความปกครองของพระองค์ท่าน

มหาชนชาวสยาม หมายถึง ประชาชนชาวไทย ทั่วประเทศ

จึงเห็นได้ว่าพระราชดำรัสและพระราชจริยวัตรตลอดจนพระราชกรณียกิจน้อยใหญ่ที่ได้ ทรงพระราชทานให้กับปวงชนชาวไทยนั้นมีคุณค่าอันสุดแสนจะกล่าวพรรณนา ได้หมดสิ้นครบถ้วน นับว่าเป็นมรดกอันล้ำค่าที่พระองค์ท่านพระราชทานไว้ให้แก่ชาวไทย

ส่วนหนึ่งของศาสตร์พระราชา คือ ปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงและพระราชจริยาวัตรส่วนน้อยของพระองค์ท่านที่ได้นำเสนอนี้เป็นความจริงปรากฏเป็นที่ประจักษ์และเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ เป็นบุญของประเทศไทยที่มี “ในหลวง”

“ในหลวง” ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ

ทรงเป็นพ่อแห่งชาติ

ทรงเป็นกษัตริย์แห่งวาริน

ทรงเป็นปราชญ์แห่งแผ่นดิน

ทรงเป็นองค์กษัตริย์เลิศกตัญญู

บัดนี้ พระองค์เสด็จสู่สวรรคาลัยแล้ว สมควรที่เราชาวไทยจะได้น้อมเกล้าน้อมกระหม่อม น้อมนำพระราชดำรัส พระราชดำริ พระราชกรณียกิจที่ “พอหลวง” โปรดพระราชทานให้ไว้มา เป็นต้นแบบอันดีงามเพื่อปรับใช้ในการดำเนินชีวิต อันเป็นการดำเนินรอยตามเบื้องพระยุคลบาท อันเป็นการ “ก้าวตามพ่อ” “สืบสานปณิธานของพ่อ” “รักพ่อทำตามพ่อสอน” เชื่อได้ว่าจะเกิดประโยชน์แก่ผู้ปฏิบัติ ตลอดจนชุมชน สังคม และประเทศไทย อันเป็นที่รักของเราทุกๆ คน ♦

บรรณานุกรม

กรมการปกครอง. **เย็นศิระเพราะพระบริบาล**. กรุงเทพฯ : กรมฯ, ๒๕๕๓.

กรมส่งเสริมการเกษตร. **พระเจ้าแผ่นดินนักส่งเสริมการเกษตร**. กรุงเทพฯ : กรมฯ, ๒๕๕๐.

กระทรวงพาณิชย์. **เอกอัครราชทูต ปัญญาแห่งแผ่นดิน = King of creation intellectual property of H.M. King Bhumipol Adulyadej**. กรุงเทพฯ : กระทรวงฯ, ๒๕๕๐.

กระทรวงสาธารณสุข. **สาธารณสุขของแผ่นดิน**. นนทบุรี : กระทรวงฯ, ๒๕๕๐.

คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารจดหมายเหตุ ในคณะกรรมการอำนวยการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี. **นบพระภูมิบาลบุญดีแรก : ลิลิตเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช**. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการฯ, ๒๕๔๙.

คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ. **พระร่มเกล้าของชาวไทย = Our beloved king**. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการฯ, ๒๕๓๐.

พระเมตตาที่สุดในชีวิต ‘วาเต็ง’ ‘พระสหายแห่งลุ่มน้ำสายบุรี’. ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๙. สืบค้นจาก:

<http://www.matichon.co.th/news/341648>. (๑ ธันวาคม ๒๕๕๙).

ภูมิพลอดุลยเดช, พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. **เรื่อง ทองแดง = The story of Tongdaeng.**

พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, ๒๕๔๖.

รู้ไทยอนุรักษ์ไทย ค่านิยม ๑๒ ประการ. สืบค้นจาก : [http:// http://12corevalues.com/10](http://http://12corevalues.com/10).

(๑ ธันวาคม ๒๕๕๙).

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. **๘๐ พรรษา ปวง
ประชาเป็นสุขสานต์.** กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ, ๒๕๕๐.

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. **พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับเศรษฐกิจพอเพียง.**

กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ, ๒๕๕๐.

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์. **ในหลวงของเรา กับ ฝนหลวง.** พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ :

สำนักงานฯ, ๒๕๔๑.

สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ. **พลังแห่งแผ่นดิน นวมินทรมหาราชชา.** กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ,

๒๕๔๘.

องค์พุทธมามกะ : ความมั่นคงของพระพุทธศาสนาในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สมาคมความมั่นคง

พระพุทธศาสนาในประเทศไทย, ๒๕๔๘.

องค์เอกอัครศาสนูปถัมภก. กรุงเทพฯ : สภาประมุขบาทหลวงโรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทย, ๒๕๕๐.